

УДК 378.016:81'243]:004.032.6

**Марина Шемуда**

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-3692-2982>

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»  
вул. Сухомлинського, 30, 08400, м. Переяслав-Хмельницький, Україна  
shemuda\_marina@ukr.net

## **ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

*У статті йде мова про важливість та переваги використання мультимедійних технологій у навчанні іноземних мов, що забезпечує розвиток комунікативних, творчих і професійних компетенцій та стимулює потребу майбутнього фахівця у самоосвіті. Виявлено, що використання мультимедійних технологій дає можливість відпрацьовувати всі аспекти мови: фонетичний, граматичний, лексичний та комунікативний, що дозволяє ефективніше та швидше оволодіти мовним матеріалом, набути мовленнєвих навичок та вмінь. У статті також звертається увага на перспективи використання даних технологій у навчанні іноземних мов та визначається коло методичних проблем, які можуть бути вирішені за їх допомогою.*

**Ключові слова:** мультимедійні технології, навчання іноземних мов, компетенція, майбутній учитель, самоосвіта.

*В статтє идѣт речь о важности и преимущества использования мультимедийных технологий в обучении иностранным языкам, что обеспечивает развитие коммуникативных, творческих и профессиональных компетенций и стимулирует потребность будущего специалиста в самообразовании. Выявлено, что использование мультимедийных технологий даѣт возможность отрабатывать все аспекты языка: фонетический, грамматический, лексический и коммуникативный, что позволяет эффективнее и быстрее овладеть языковым материалом, приобрести речевых навыков и умений. В статтє также обращается внимание на перспективы использования данных технологий в обучении иностранным языкам и определяется круг методических проблем, которые могут быть решены с их помощью.*

**Ключевые слова:** мультимедийные технологии, обучение иностранным языкам, компетенция, будущий учитель, самообразование.

*The article deals with the importance and advantages of using multimedia technologies in the teaching of foreign languages, which provides*

*the development of communicative, creative and professional competences and stimulates the need for a future specialist's self-education. Multimedia technologies are understood as a set of visual, audio and other means of displaying information integrated in an interactive software environment. It is noted that multimedia textbooks, automated dictionaries, computer-aided translation programs, electronic lecturers, simulators, encyclopedias, etc. can be used among the multimedia technologies in the process of teaching any foreign language. It is revealed that the use of multimedia technologies makes it possible to work out all aspects of the language: phonetic, grammatical, lexical and communicative, which allows to master the language more efficiently and quickly, to acquire speech skills and abilities. The application of this type of technology gives the possibilities of improving the quality of the material's presentation and the effectiveness of its assimilation, accelerating the pace of conducting classes, developing the skills of informational and communicative interaction and expanding the outlook of students. Using multimedia technologies the teacher receives the opportunity to use the training time as much as possible and efficiently, to invent original teaching methods, to increase the amount of educational material for its mastering and use by students, to enrich the content of the classroom and to increase the motivation of studying the English language. The article also focuses on the prospects for using these technologies in the teaching of foreign languages and defines a range of methodological problems that can be solved with their help.*

**Key words:** *multimedia technologies, teaching of foreign language, competence, future teacher, self-education.*

**Постановка проблеми.** Сучасний стан міжнародних зв'язків України у різних сферах життєдіяльності, нові політичні, соціально-економічні та культурні реалії потребують суттєвих змін у сфері освіти як важливого державного інституту, у тому числі й у галузі навчання іноземних мов.

Від сучасного вищого навчального закладу вимагається запровадження нових підходів до навчання, що забезпечують розвиток комунікативних, творчих і професійних компетенцій та стимулюють потребу майбутнього фахівця у самоосвіті на основі змісту та організації навчального процесу. Сьогодні важко визначити питому вагу інформації, яку здобувачі освіти отримують безпосередньо від викладача та з різноманітних засобів масової інформації, через мережу Інтернет та мультимедіа. Освітня політика у галузі вивчення мов спрямовується не тільки на те, щоб молодь вивчала якомога більше мов, а й на розвиток тих вмінь, що дозволяють бути мобільними, поінформованими, тому використання мультимедійних засобів у процесі викладання мов є, безумовно, актуальним.

Мультимедійні технології навчання дають можливість викладачу для досягнення дидактичної мети застосовувати як окремі види навчальної роботи, так і будь-який їхній набір, тобто спроектувати навчальне середовище. Орієнтовані на вчителя інструментальні засоби дозволяють йому оперативно поновлювати зміст навчальних і контролюючих програм відповідно до появи нових знань і технологій. Викладач одержує додаткові можливості для підтримки і спрямування розвитку особистості учня, творчого пошуку й організації їхньої спільної роботи.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Розв'язанням проблем створення засобів навчання, зокрема електронних, мультимедійних, дистанційних, комунікативних, займались вітчизняні і зарубіжні вчені: Е. Ангерер, Л. Анциферов, Л. Богаткіна, Г. Роуелл, В. Самсонов, Дж. Стренг, В. Черняшевський, Г. Шаповаленко, М. Шут та інші. Проблемама інноваційних технологій займаються такі дослідники, як Н. Басова, В. Безпалько, С. Ветров, М. Кларін, А. Нісімчук, І. Підласий, Ж. Поплавська, Д. Стетченко, В. Тинний, В. Шукшунов та інші.

**Метою статті** є розглянути можливості використання мультимедійних технологій у навчанні іноземних мов.

**Виклад основного матеріалу.** Сьогодні мультимедіа-технології - один із перспективних напрямів у інформатизації навчального процесу. Мультимедіа- та гіпермедіа-технології інтегрують у собі потужні розподілені освітні ресурси, що здатні забезпечити середовище для формування та розвитку ключових компетентностей, до яких відносяться в першу чергу інформаційна й комунікативна. Мультимедіа та телекомунікаційні технології відкривають принципово нові методичні підходи до організації педагогічного процесу в системі загальної освіти. Не менш важливим є й те, що інтерактивні технології на основі мультимедіа дозволяють розв'язати проблему «провінціалізму» сільської школи як на базі Інтернет-комунікацій, так і за рахунок інтерактивних CD-курсів і використання супутникового Інтернету у закладах освіти.

Технології можуть бути використані для надання додаткових навчальних матеріалів (Siegle & Foster, 2001), для розвитку критичного мислення студентів та навичок вирішення проблем (Clarke-Midura & Dede, 2010).

Мультимедійні технології навчання ставлять перед викладачами вищих закладів освіти такі педагогічні завдання: розвиток творчого потенціалу; розвиток здібностей до комунікативних дій; розвиток вмінь експериментально-дослідної діяльності; інтенсифікація всіх рівнів навчально-виховного процесу, підвищення його ефективності та якості; реалізація соціального замовлення (підготовка користувача засобами нових інформаційних технологій); формування інформаційної культури студентів.

Слід зазначити, що під мультимедійними технологіями розуміють сукупність візуальних, аудіо- та інших засобів відображення інформації, що інтегровані в інтерактивному програмному середовищі (Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., 2006, с. 122). Для викладача цікавим є не стільки технологія комп'ютерного іміджу та звуку, скільки освітнє різноманіття та розвиток тих змін, які відбуваються в студентів під впливом мультимедіа.

Метою навчання іноземним мовам у вищих навчальних закладах є формування у студентів професійної комунікативної компетенції шляхом розвитку та вдосконалення усіх видів мовленнєвої діяльності: читання, говоріння, письма та аудіювання. Саме завдяки використанню мультимедійних засобів студенти мають можливість відпрацьовувати всі аспекти мови: наприклад, фонетичний (CD «*London Linguaphone Course*»), граматичний (CD «*English Grammar by Murphy*», «*Business Grammar Builder*»), лексичний (мультимедійна енциклопедія «*Britannica*») та комунікативний, що дозволяє ефективніше та швидше оволодіти мовним матеріалом, набути мовленнєвих навичок та вмінь. Окрім того, викладання англійської мови за допомогою мультимедійних засобів навчання дозволяє оптимізувати розуміння незнайомої лексики за допомогою автоматизованих словників – «*Lingvo 12*», «*Bridge to English*», програм автоматизованого перекладу «*Prompt*», «*Magic Goody*», створити позитивні, сприятливі до навчання іноземних мов умови за допомогою інформаційної насиченості мультимедійних засобів.

Різні веб-сайти пропонують різні відео (наприклад, *Advanced level* <https://www.brainpop.com>, <http://www.roadtogrammar.com> тощо), які можуть бути використані під час навчання граматики. Перевагою ресурсу є легке подання матеріалу та пояснення носіїв мови. Слухаючи англійську пісню або дивлячись на відео англійською мовою, студенти звертають увагу на те, як носії мови використовують граматичні конструкції. Для мобільних пристроїв було створено велику кількість програм для вивчення граматики англійської мови. Наприклад, програма *Learn English Grammar* для Android або iOS допомагає практикувати граматику та перевіряти знання, не вимагаючи доступу до Інтернету. Доцільним завданням для студентів є запис їхніх голосів у додатки, оскільки ці записи та огляди аудіозапису дозволяють кожному показати, наскільки добре вони володіють граматиною, прослуховуючи їх записи (Shemuda M., 2018, с. 108).

На заняттях іноземної мови може бути використаний мультимедійний підручник, який являє собою тематичний матеріал, об'єднаний в один сюжет. Студенти знайомляться з поданим матеріалом, а потім виконують розроблені диференційовані завдання творчого характеру. Такий вид роботи з дає поштовх до інтерактивного навчання, стимулює їхню зацікавленість у подальшому самостійному пошуку інформації.

У процесі навчання іноземних мов пропонує різні способи можна застосовувати різні засоби мультимедіа, серед яких: використання електронних лекторів, тренажерів, підручників, енциклопедій, розробка ситуаційно-рольових та інтелектуальних ігор з використанням штучного інтелекту, моделювання процесів і явищ, забезпечення дистанційної форми навчання, побудова систем контролю й перевірки знань і умінь студентів (використання контролюючих програм-тестів), створення і підтримка сайтів навчальних закладів, створення презентацій навчального матеріалу, здійснення проєктивної і дослідницької діяльності студентів тощо (Стрельчук Л. І., 2007).

Методичні переваги навчання іноземній мові за допомогою мультимедійних засобів свідчать, що цей метод має більший ступінь інтерактивного навчання, дає можливість обирати темп та рівень завдань, покращує швидкість засвоєння граматичних конструкцій та накопичення словникового запасу. Також до безумовно технічних переваг цього методу можна віднести можливість використання інтерактивних відео- та аудіо роликів при навчанні усному мовленню. Демонструючи схеми, фото та малюнки за тематикою мовного спілкування, реалізується принцип наочності. Запровадження мультимедійних технологій створює умови для інтерактивного спілкування, що на сьогоднішній день є найважливішою складовою навчального процесу

А також, мультимедійні технології дозволяють розробити яскраві та більш цікаві вправи на говоріння. Для студентів, вивчення іноземної мови із застосуванням мультимедійних технологій, також має певні переваги. Так як ці технології нові, для студентів цікаво мати справу з джерелами нових видів отримання інформації. А також важливо те, що засвоєння нової інформації з використанням мультимедійних технологій, проходить в ігровій формі. Застосування мультимедійних технологій дозволяє студентам самостійно готувати міні-проєкти за тематикою спілкування та презентувати їх. При опануванні іноземною мовою, у студентів виникає ряд проблем, однією з яких являється низька мотивація до вивчення мови. В таких випадках саме інтерактивні технології являються цінними для застосування, тому що вони створюють такі умови, коли студент відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність. Ефективна співпраця та комунікація виступають базовими компонентами такого навчання, яке ставить перед собою мету спільного розв'язання проблем, набуття навичок монологічного мовлення, відповідальність, критичного мислення та досягнення вагомих результатів.

Основою Всесвітньої Мережі є спілкування, яке забезпечує безпосередній зв'язок з носіями мови через листування з ровесниками з інших країн, створення і проведення спільних телекомунікаційних проєктів, участь у текстових і голосових чатах, читання гіпертекстової інформації за фахом, використання он-лайн словників та багато іншого.



Інтернет також дає можливість спілкуватись з зарубіжними ровесниками у віртуальному вигляді. Наявність штучного інтелекту у процесі опанування іноземною мовою уможливорює вивчення в дистанційному форматі та самостійно, надає можливість налаштуватися на максимально ефективне сприйняття, дає певне відчуття контролю над ситуацією та перебування у зоні комфорту. Крім того мережа Інтернет – це невичерпний ресурс для викладача при підготовці до заняття, введенні лексики до будь-якої теми, впровадження нових видів мовленнєвої діяльності.

Як інформаційна система, Інтернет пропонує своїм користувачам різноманіття інформації і ресурсів. Базовий набір послуг може включати в себе електронну пошту, телеконференції, відеоконференції, можливість публікації власних наукових робіт на навчальних сайтах і отримання відгуків на них з різних країн світу, створення власної домашньої сторінки та розміщення її на Web-сервері, доступ до інформаційних ресурсів: довідкових каталогів (*Yahoo!*, *InfoSeek/UltraSmart*, *LookSmart*, *Galaxy*) та пошукових систем (*Alta Vista*, *HotBob*, *Open Text*, *WebCrawler*, *Excite*).

Всесвітня мережа дає можливість відправлятися у віртуальну подорож навколо світу, брати участь у міжнародних конкурсах та олімпіадах, організовувати та проводити спільні телекомунікаційні проекти, тематичні презентації, спілкуватися в текстових і голосових чатах. Особливо покоління користувачів Інтернетом очікує, що пристрої та форми комунікації, які вони використовують у повсякденному житті, стануть корисними і в області вивчення мов. Вони роблять людей, які вивчають мову, незалежними у просторі та часі та полегшують свідоме, автономне, конструктивне вивчення мови. Певний психологічний бар'єр, невпевненість у своїх силах та знаннях чи відсутність контакту з вчителем може бути нівельована при залученні комп'ютерних технологій у навчальний процес.

Величезна популярність соціальних мереж, веб-сайтів створила нові можливості для оволодіння англійською мовою. Досягнення в технології означають, що сьогодні, студенти можуть легко спілкуватися з іншими студентами на практиці, яка сприяє опануванню мови, набуттю комунікативної компетенції та мотивації. З появою сайтів соціальних мереж, потокового відео, блогів, підкастів і wikis, сьогоднішні можливості можна вважати революційними, де технологія лежить в самій серцевині.

Використання мультимедійних технологій при вивченні іноземних мов потребують від усіх учасників навчального процесу розвитку комунікаційних умінь, навичок роботи в парах і групах, вміння аргументувати й дискутувати тощо. Як результат формуються:

- 1) вміння співробітничати, продуктивність якого характеризується зміною стратегії взаємодії, можливості залучати студентів у навчальну взаємодію і характером групової взаємодії;

- 2) комунікативна компетентність, що визначається зміною стилю спілкування, усвідомленням бар'єрів спілкування, характером вирішення комунікативних завдань;
- 3) толерантність, яка характеризується сприйняттям інших людей і забезпечує повноту та адекватність спілкування в різних ситуаціях (Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т., 2000, с. 218).

Як свідчать дані, застосування мультимедійних матеріалів та комп'ютерних мереж при вивченні іноземної мови скорочує час навчання майже втричі, а рівень запам'ятовування через одночасне використання зображень, звуку, тексту зростає на 30-40 відсотків. Мультимедійні засоби дозволяють задіяти майже всі органи чуття студентів, поєднуючи друкований текст, графічне зображення, рухоме відео, статичні фотографії та аудіозапис. Це поєднання дає можливість досить вдало імітувати ефект занурення в активне мовне середовище, моделювати процес спілкування, який наближений до реальних умов, реалізуючи таким чином сучасні лінгвістичні, методичні та педагогічні технології. Моделювання ситуації реального, природного спілкування з використанням нових розробок у сфері викладання англійської мови, що базуються на використанні мультимедійних технологій є процесом переходу на якісно новий рівень викладання.

Сукупність візуальних, аудіо- та інших засобів відображення інформації сприяє формуванню мотивації навчання, сприяє збільшенню інтересу до навчання, створенню установки на ефективне навчання. Такі технології сприяють створенню комфортних умов навчання, за яких кожен студент відчує свою успішність, інтелектуальну спроможність. В основу такого навчального процесу закладено співробітництво і продуктивне спілкування, спрямоване на спільне розв'язання проблем, формування здібностей виділяти головне, ставити цілі, планувати діяльність, розподіляти функції, відповідальність, критично міркувати, досягати значимих результатів. Тому, на нашу думку, потрібно більше активізувати процес навчання, використовуючи відповідні освітні технології.

Використання мультимедійних засобів у навчальному процесі має ряд переваг, адже ці засоби навчання сприяють розвитку в учнів наочно-образного мислення, стимулюють увагу (мимовільну і довільну) на етапі подання навчального матеріалу. Активізується навчально-пізнавальна, творча діяльність студентів. Викладач повинен зважати на рівень володіння мовою студентами, на рівень сформованості комунікативних навичок. Потрібно слідкувати, щоб теоретичні знання в процесі активного навчання ставали усвідомленими, щоб студент розвивав і удосконалював не лише знання з мови, а й міг пов'язувати їх з майбутньою професійною діяльністю. Саме мультимедійні засоби дозволяють пов'язати теоретичні питання, що вивчаються з практикою. Застосування мультимедіа створює можливості для моделювання

процесів і явищ, які неможливо продемонструвати на звичайному уроці та дозволяє у найбільш доступній формі систематизувати і класифікувати явища, що вивчаються, із застосуванням схем, таблиць, спеціальним чином форматованого тексту тощо. Мультимедіа дозволяють досить швидко і просто оцінити рівень засвоєння навчального матеріалу суб'єктами навчання і групою в цілому.

Впровадження мультимедійних технологій вчить здобувачів освіти працювати самостійно, вирішувати завдання та відповідати на виклики, що постануть перед ними на робочому місці, стимулює його до самоосвіти протягом усього життя.

**Висновки та перспективи подальших розвідок.** Отже, мультимедійні засоби подання навчального матеріалу можна віднести, за частиною функцій, які ними підтримуються, до засобів унаочнення нового покоління. Завдяки застосуванню даного виду технологій можливості сучасного заняття значно розширюються та урізноманітнюються: поліпшується якість подання матеріалу заняття й ефективність його засвоєння, прискорюється темп проведення заняття, формуються навички інформаційної та комунікативної взаємодії, розширюється світогляд студентів, викладач отримує можливість якнайкраще та ефективніше використовувати навчальний час, винаходить оригінальні методи викладання, збільшувати обсяг навчального матеріалу для його засвоєння та використання студентами, збагачується зміст заняття та підвищується мотивація вивчення англійської мови, надаючи можливість працювати над мовою у зручному для студентів темпі, сприяючи, таким чином, індивідуалізації навчання та ефективному оволодінню іноземною мовою.

#### Список використаних джерел

1. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі і наукових дослідженнях. Київ, Освіта України, 2006. 366 с.
2. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: Навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Просвіта», «Книга пам'яті України», 2000. 368 с.
3. Стрельчук Л. І. Сучасні технології у викладанні англійської. Передовий педагогічний досвід [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=8135>
4. Clarke-Midura, J., & Dede, C. (2010). Assessment, technology, and change. *Journal of Research on Technology in Education*, 42, 309-328.
5. Siegle, D., & Foster, T. (2001). Laptop computers and multimedia and presentation software: Their effects on student achievement in anatomy and physiology. *Journal of Research on Technology in Education*, 34, 29-37. <https://doi.org/10.26803/ijlter.16.9.1>



6. Shemuda M. Strategies for teaching gifted students English grammar / M. Shemuda // *Advanced Education : scientific journal*. Kyiv : Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, Publishing House "Polytechnica", 2018. Issue 9. P. 107-114. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.109786>

### **References**

*(Транслітерація)*

1. Hurevych R. S., Kademiia M. Yu. *Informatsiino-telekomunikatsiini tekhnolohii v navchalnomu protsesi i naukovykh doslidzhenniakh*. Kyiv, Osvita Ukrainy, 2006. 366 s.
2. Nisimchuk A.S., Padalka O.S., Shpak O.T. *Suchasni pedahohichni tekhnolohii: Navchalnyi posibnyk*. Kyiv: Vydavnychiy tsentr «Prosvita», «Knyha pamiati Ukrainy», 2000. 368 s.
3. Strelchuk L.I. *Suchasni tekhnolohii u vykladanni anhliiskoi. Peredovyi pedahohichniy dosvid [Elektronnyi resurs]*. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=8135>
4. Clarke-Midura, J., & Dede, C. (2010). Assessment, technology, and change. *Journal of Research on Technology in Education*, 42, 309-328.
5. Siegle, D., & Foster, T. (2001). Laptop computers and multimedia and presentation software: Their effects on student achievement in anatomy and physiology. *Journal of Research on Technology in Education*, 34, 29-37. <https://doi.org/10.26803/ijlter.16.9.1>.
6. Shemuda M. Strategies for teaching gifted students English grammar / M. Shemuda // *Advanced Education : scientific journal*. Kyiv : Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, Publishing House "Polytechnica", 2018. Issue 9. P. 107-114. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.109786>.

*Статтю рекомендовано до друку  
кандидатом педагогічних наук, доцентом  
кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання  
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний  
університет імені Григорія Сковороди»  
Сердюк Наталією Юрївною*

*Стаття надійшла до редакції 14 вересня 2018 року*

### **Марина Шемуда**

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної  
філології, перекладу та методики навчання,  
ГВУЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний  
університет імені Григорія Сковороди»,  
ул. Сухомлинського, 30 08400, г. Переяслав-Хмельницький, Україна,  
[shemuda\\_marina@ukr.net](mailto:shemuda_marina@ukr.net)

## **ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ**

**Maryna Shemuda**

Ph. D in Pedagogics, Assistant Professor, Assistant Professor at the Chair for Foreign Philology, Translation and Methods of Education,  
SHEE «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State  
Pedagogical University»,  
30, Sukhomlynskyi str., Pereiaslav-Khmelnytskyi, Ukraine, 08401  
shemuda\_marina@ukr.net

**APPLICATION OF THE MULTIMEDIA TECHNOLOGIES IN THE  
TEACHING OF FOREIGN LANGUAGES**